

На основу члана 15. Закона о омладинском организовању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 98/04, 119/08 и 1/12) и члана 30. Статута општине Котор Варош („Службени гласник општине Котор Варош“, број 3/14, 4/16 и 7/16) Скупштина општине Котор Варош на сједници одржаној дана 18.08. доноси:

ОДЛУКУ
о усвајању Омладинске политике општине Котор Варош
за период 2017.-2021. година

I

Усваја се Омладинска политика општине Котор Варош за период 2017.-2021. година.

II

Саставни дио ове одлуке је Омладинска политика општине Котор Варош за период 2017.-2021. година.

III

О спровођењу ове одлуке стараће се одјељење за привреду и друштвене дјелатности Општине Котор Варош.

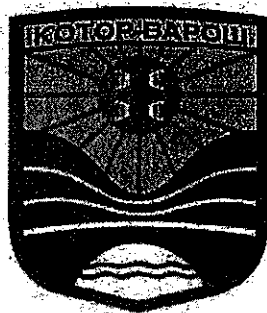
IV

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Општине Котор Варош“

Број: 01-022-¹²⁸ /16
Дана: 18.08. 2016. године

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Ибрахим Палић
Ibrahim Palic

**ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА ОПШТИНЕ КОТОР ВАРОШ
ЗА ПЕРИОД 2017.-2021. ГОДИНА**

Котор Варош, 2016. година

УВОД

Омладинска политика општине Котор Варош од 2017. до 2021. године представља стратегију која обезбјеђује систематско унапређивање стања већег броја области које су подручја интересовања младих. Активности које су од значаја за побољшање положаја младих у општини Котор Варош и које се реализују са младима и/или за младе су у надлежности више различитих институција, те је неопходан међусекторски приступ током њиховог планирања и спровођења, што је могуће реализовати кроз овај стратешки документ, који је јединствен и заједнички за све субјекте чији рад утиче на популацију младих.

Општина Котор Варош до сада није имала Омладинску политику општине као ни већина локалних заједница у Републици Српској и ако је према Закону о омладинском организовању обавеза локалних заједница да усвоје исту. Према закону омладину чине лица узраста 15-30 година. Општина Котор Варош је 2015. године исказала заинтересованост за учешће да у оквиру пројекта "Јачање структура за оснаживање и партиципацију младих у БиХ" који реализују Омладински комуникативни центар Бања Лука и Омладински савјет Републике Српске у сарадњи са Министарством породице, омладине и спорта у Влади Републике Српске, који суфинансира Европска унија кроз програм „ Европски инструмент за демократију и људска права„ изради документ „Омладинска политика општине Котор Варош за период 2017-2021 година“. С тим у вези Начелник општине Котор Варош, Далибор Вучановић је формирао радну групу и именовано координатора за израду овог документа. Радна група је била састављена од представника институција и организација које се баве са проблематиком младих.

Секторска радна група за израду Омладинске политике општине Котор Варош за период 2017.-2021. година:

- Радислав Петрушић, Општинска управа,
- Саша Поповић, Општинска управа,
- Драгана Петрушић, Општинска управа,
- Драган Зељковић, ЈУ Центар за културу, спорт и информисање Котор Варош,
- Младен Петрушић, ПС Котор Варош,
- Жељкица Томашевић, ЈУ СШЦ „Никола Тесла“ Котор Варош,
- Младен Тепић, УГ „Змајевац“ Савићи,
- Игор Вученовић, ФК „Младост“ Котор Варош,
- Неда Смиљић, Савјет ученика ЈУ СШЦ „Никола Тесла“ Котор Варош,
- Дејан Трифковић, ОИ „Бобан“ Масловаре,
- Татјана Јефтимић, Клуб младих ЦК Котор Варош

Координатор радне групе испред општине Котор Варош је Горан Малијевић, самостални стручни сарадник за спорт, омладину, невладине организације, туризам и равноправност полова општинске управе општине Котор Варош.

дужност Владе Републике Српске, већ свих заинтересованих актера који су оријентисани ка остваривању резултата без обзира на то којем сектору припадају. У вези са тим, саставни дио Акционог плана спровођења Омладинске политике општине Котор Варош биће идентификовање актера који ће бити укључени у спровођење, која је њихова одговорност и хијерархија, као и механизми за оцјењивање и праћење годишњег напретка усмјереног ка резултатима.

1. ПРАВНИ ОКВИР

На основу члана 11. Закона о омладинском организовању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 98/04, 119/08 и 1/12), брига о омладини је од општег интереса за Републику Српску. Општи интерес се остварује уређивањем и стварањем услова за омладинско организовање и бригу о омладини, то јест доношењем и реализацијом утврђеног документа омладинске политике на нивоу Републике и јединица локалне самоуправе. На основу чл. 13. и 14. Закона о омладинском организовању, омладинска политика се доноси на нивоу Републике Српске и јединица локалне самоуправе (ЈЛС) на период од пет година, а на основу усвојене омладинске политике, Република Српска и јединице локалне самоуправе (ЈЛС) доносе акциони план спровођења омладинске политике за годину дана. Омладинску политику општине доноси Скупштина општине Котор Варош, а акциони план спровођења омладинске политике доноси Начелник општине, на приједлог ресорног Одјељења општинске управе. Акциони план спровођења омладинске политике доноси се у року од 30 дана од дана усвајања буџета за годину, за коју се акциони план доноси. Приједлог омладинске политике и акционог плана спровођења омладинске политике припрема Одјељење за привреду и друштвене дјелатности општинске управе.

2. АНАЛИЗА СТАЊА

Према попису становништва из 1991. године на подручју општине Котор Варош је живјело **36.670 становника**, док је према прелиминарним резултатима пописа који је одржан 2013. године пописано **22001** лице, процјена је да једну трећину становништва чине млади. Према тим резултатима (2013. година) пописано је **5966 домаћинстава и 9081 стан**. У бирачки списак према подацима ЦИК БиХ је уписано **20299** лица. Званичан број становника знаће се након што се званично објаве подаци последњег пописа који је проведен 2013. године. Према подацима ЈУ Центар за социјални рад општине Котор Варош у 2015. години рођено је **170** дјеце. У 2015. години на подручју општине Котор Варош склопљено је **70 бракова**, а од тога броја, највише особа који су ступили у брак је старости између 20-25 година. Према истом извору регистрована су **3 развода**. Општина Котор Варош има 10 мјесних заједница: Котор Варош, Забрђе, Вагани, Врбањци, Ободник, Масловаре, Липље, Грабовица, Шипраге и Крушево Брдо. Просторни размјештај становништва у општини условљен је првенствено његовом природном основом и размјештајем природних ресурса, што је условило концентрацију становништва на одређеним локацијама.

У привреди је по подацима Привредне коморе РС запослено 2.918 радника, од чега у прерађивачкој индустрији 2.157, у предузетничким радњама 430, остала привреда 331 а у ванпривреди 1.553 радника. У оквиру прерађивачке индустрије највећи удио у запошљавању има кожарско-прерађивачка индустрија са 1.806 радника, затим слиједи прерада дрвета са 348 радника, производња готових металних производа 126 радника, итд. На подручју општине у 2014. години предузећа су остварила приход у износу од 131.999.640 КМ и они су већи за 12,05 % у односу на 2013. годину, односно за 33,25 % у односу на 2012. годину. Највеће приходе је остварила прерађивачка индустрија у износу од 77.798.666 КМ прихода, што чини 58,93 % укупних прихода општине. У оквиру прерађивачке индустрије највеће приходе је остварила грана производње коже и производа од коже са остварених 33.346.622 КМ или 42,86 % укупних прихода прерађивачке индустрије. Учешће осталих привредних грана у укупном приходу који је остварила прерађивачка индустрија је следеће: прерада дрвета и производа од дрвета са 17,04 %, производња производа од гуме и пластичних маса 8,51 %, производња готових металних производа 5,81 % и производња прехранбених производа 2,14 %. Учешће осталих грана у укупном приходу прерађивачке индустрије је занемарљиво.

Просјечна нето плата општине Котор Варош у 2014. години, према подацима Привредне коморе РС, је износила 626 КМ по чему је општина Котор Варош међу последњима у регији и испод је републичког просјека који је 825 КМ. Ипак и поред економске кризе нето плата у 2014. години биљежи тренд благог раста, с обзиром да је у 2013. години била на нивоу од 609 КМ.

Према подацима Пореске управе Републике Српске, број запослених у општини у 2014. години износио је 4.471.

Податке о броју радника који раде у иностранству не посједује ни Фонд ПИО, нити Биро за запошљавање, јер, према ријечима запослених у овим институцијама, такви радници се обично не пријављују на Биро, нити се одјављују по одласку у иностранство, уколико су били пријављени. Динамички посматрано, укупан број запослених од 2010. године, када је било запослено 3.479 радника, до 2014. године се кретао узлазном путањом. По секторској структури, Привредне коморе РС највише је запослених у прерађивачкој индустрији (48,24 %), а слиједи остале привредне дјелатности 7,42 %, самосталне дјелатности 9,61%, ванпривреда 34,73%.

Радно способног становништва у општини прије рата било је 56%, а данас се процјењује да има око 52% радно способног становништва.

Највише шанси при запошљавању имају лица са средњом стручном спремом и квалификовани радници. Ови профили су потребни у обућарској индустрији која има највећу потражњу за радном снагом, првенствено предузеће „Спортек“ д.о.о. које константно повећава број запослених радника.

Увидом у табелу видимо да укупно 523 лица из омладинске популације тражи запослење а највише незапослених је старосне доби од 27-30 године, њих 169.

Табела 3. Дужина чекања на Бироу незапослених узраста 15-30 година старости (подаци Бироа за запошљавање Котор Варош на дан 28.03.2016.године)

Распон чекања	УКУПНО	Жене
0 - 6 мјесеци	167	76
6 - 12 мјесеци	86	42
1 - 2 год	90	41
2 - 3 год	49	31
3 - 4 год	34	19
4 - 5 год	25	14
5 - 8 год	55	28
8 - 10 год	15	11
10 год и више	2	1
УКУПНО	523	263

Табела 4. Преглед броја незапослених по врсти занимања за незапослене узраста 15-30 година (подаци Бироа за запошљавање Котор Варош на дан 28.03.2016.године)

Занимање	Степен стручне спреме	УКУПНО	ЖЕНА
Радници без занимања	1	71	42
Лугар (шумар)	3	1	
Бравар	3	9	
Резач	3	7	
Завараивач	3	1	
Металостругар	3	8	
Инсталатер централног гријања	3	8	
Инсталатер водовода и канализације	3	2	
Машински механичар (машинбравар)	3	1	

Кухарски технолог	4	1	
Економски техничар	4	34	23
Правни техничар	4	17	10
Пословно правни техничар	4	1	1
Ликовни техничар за опрему књига и новина	4	1	1
Медицинска сестра - техничар	4	10	10
Акушерско-гинеколошка сестра - техничар	4	1	1
Фармацеутски техничар	4	3	2
Зубни техничар	4	1	1
Стоматолошка сестра - техничар	4	1	1
Зубно-стоматолошки техничар	4	1	1
Физиотерапеутски техничар	4	6	2
Матурант гимназије	4	21	14
Дипломирани инжењер пољопривреде	71	1	1
Дипл.инжењер за аграрну економију и рурални развој	71	2	1
Дипл.инж пољопривреде-анимална производња	71	1	
Дипломирани шумарски инжењер	71	2	
Дипломирани економист	71	1	
Дипломирани економист - смјер банкарство и осигур.	71	1	1
Дипл.правник унутрашњих послова-полицијско ус	71	1	
Дипломирани правник за безбједност и криминалистику	71	2	
Васпитач у предшколској установи	71	2	2
Професор разредне наставе	71	2	2
Дипломирани информатичар	71	1	
Дипломирани новинар-комуниколог	71	1	1
Дипломирани санитарни инжињер	71	1	
Дипломирани физиотерапеут	71	4	3
Дипломирани ветеринар	72	1	
Дипломирани грађевински инжењер	72	1	
Дипломирани инжењер архитекта	72	1	1
Дипл. козметолог, терапеут и естетичар	72	1	1
Дипломирани инжењер саобраћаја	72	2	
Дипломирани економист	72	7	6
Дипломирани економист - смјер порези и царине	72	1	
Дипл.менаџер банкарства,финансија и	72	1	1

Резултат и Истраживања потреба и ставова младих у Републици Српској,
2015. година, који су релевантни за област – запошљивост

Као један од најважнијих животних и професионалних циљева, млади наводе: проналазак сталног и сигурног посла (3,79 на скали од један до четири), осигурање посла са добром платом (3,73), рад у струци (3,3), те професионално усавршавање (2,61). Млади су исказали да је оно што највише очекују од власти смањење стопе незапослености (3,79).

Испитаници најчешће наводе да у оквиру редовног образовања не похађају практичну наставу (52,4%). Ипак, релативно велики проценат испитаника (47,6%) наводи да похађају одређени облик практичне наставе, али класичног практичног рада.

На подручју општине Котор Варош постоји један Средњошколски центар а то је ЈУ СШЦ „Никола Тесла“ која је у јунском и јулском уписном року извршила упис ученика у први разред, а уписано је осам (8) одјељења и то: гимназија, економски техничари, пословно - правни техничари, трговачки техничар, машински техничари, машински техничар за компјутерско конструисање, аутомеханичар-обрађивач метала резањем, кувар-конобар са укупно 174 ученика. За све облике васпитно-образовног рада школа има одговарајуће услове. Образовно-васпитни процес, ове школске године изводи 49 предавача, заједно са наставницима практичне наставе. Сви часови наставе су стручно заступљени. Школа има одговарајуће услове за све облике васпитно-образовног рада. Преко 50% ученика су путници, а настава се одвија без кашњења.

На крају првог полугодишта школске 2015/2016 године наставу је похађало укупно **559 ученика (300 мушкараца и 259 дјевојака)** развстаних у **26 одјељења:**

Први разред	7 одјељења,	146 ученика,
други разред	6 одјељења,	125 ученика,
трећи разред	8 одјељења,	164 ученик,
четврти разред	5 одјељења,	124 ученика.

Завршне разреде похађа укупно 167 ученика, 124 ученика четвртог степена (гимназија, економски техничар, трговачки техничар, туристички техничар и машински техничар) и 43 ученика трећег степена сложености (аутомеханичар- бравар, конобар-

важније манифестације. Поред установа културе, свој допринос богатом културном животу и општем развоју културе дају и удружења грађана: СПКД „Просвјета“, КУД „Слога“, КУД „Мехмед Мујкић“, Ансамбл „Жубор“, УГ „Дом културе Мирослав Пејовић“, Драмска секција „Омладинска сцена“ и ФА „Котор Варош“ у чије активности су укључени углавном млади.

Као резултат рада установа културе и удружења грађана која се баве културном дјелатношћу одржавају се бројне културне манифестације као што су:

1. Избор најбољих спортиста општине Котор Варош, традиционална културно-забавна манифестација;
2. „Њено величанство жена“, културно-забавна манифестација која комбинује културно-забавни програм и изложбу слика познатог которварошког сликара Бранка Русмира;
3. Културна дешавања поводом Дана општине Котор Варош:
 - Књижевно вече,
 - Такмичење за најбоље ликовне и литерарне радове,
 - Изложба слика сликара аматера,
 - Изложба фотографија „Котор Варош некад и сад“,
 - Културно-забавна манифестација „Дјеца пјевају свом граду“,
 - Позоришна представа за одрасле,
 - Концерт за дјецу – Дјечији хор „Врапчићи“;
4. „Которварошко културно љето“, културна манифестација која траје мјесец дана;
5. „Традиционални турнир у малом фудбалу“ који траје 7 дана у мјесецу јуну и пропраћен је културно-забавним програмом;
6. „Вече смијеха и сатире“, културно-забавна манифестација;
7. „Ревија филмова“ у Биоскопској сали;
8. „Фестивал дјечије пјесме“, чији су учесници дјеца до 12 година;
9. Никољданске свечаности.

И поред тога што су установе културе постигле у свом раду значајне резултате, евидентни су и многи проблеми, који отежавају рад. У правилу, то су проблеми са финансијским средствима. У културном животу Котор Вароша, већи ефекат би се постигао бољом организацијом и синхронизацијом активности појединих установа, јер често преклапање и динамика одвијања догађаја умањују њихив ефект.

ЗДРАВИ СТИЛОВИ ЖИВОТА

Резултат и „Истраживања потреба и ставова младих у Републици Српској“ у 2015. години, који су релевантни за област – Здрави стилови живота младих

Примарну и дио секундарне здравствене заштите на подручју општине Котор Варош обавља Дом здравља "Свети Пантелејмон" Котор Варош, као здравствена установа од општег интереса, а чији је оснивач Скупштина општине Котор Варош. Поред Дома здравља, здравствену заштиту обавља и приватна породична амбуланта др Тешић, као и 4 приватне стоматолошке ординације (др Тепић, др Пеличић и "Божур", др Крчић). У самом граду постоје 5 апотека које снабдијевају становништво потребним лијековима. Број регистрованих пацијената у ЈЗУ Дому здравља „Свети Пантелејмон“ је **13.022**.

У општини особа са здравственим осигурањем већи је број жена. Од укупног броја 16.302, 8.540 су жене или 52,3% а младих је 3498 са здравственим осигурањем. (ФЗО РС филијала Котор Варош)

Према евиденцији ЈЗУ Дом здравља „Св.Пантелејмон“ Котор Варош у току 2015.године регистровано је укупно **6800 прегледа** младих узроста 15-30 година.

Табела 5. Подаци ЈЗУ Дом здравља „Св. Пантелејмон“ Котор Варош који се односе на број прегледа популације младих по врсти обољења.

Врста обољења	Број прегледа
Болести крвотока	95
Дијабетес	8
Заразне болести	22
Психолошка обољења	44
Болести зависности	5
Малољетничка трудноћа	0
Полно-преносиве болести	0

Социјална заштита је дјелатност од општег интереса како за Републику Српску тако и за општину Котор Варош, кроз коју се пружа помоћ лицима када се нађу у стању социјалне потребе и предузимање неопходни мјера рад спречавања настајања таквог стања и отклањања последица. Права у социјалној заштити су јасно дефинисана Законом о социјалној заштити и то су:

- новчана помоћ,
- додатак за помоћ и његу другог лица
- подршка у изједначавању могућности дјецe и омладине са сметњама у развоју,
- смјештај у установу,
- збрињавање у хранитељску породицу,
- помоћ и њега у кући,
- дневно збрињавање,

(2,1). Мушкарци проводе значајно више времена у бављењу спортом и клубовима, док девојке проводе значајно више времена у читању. Млађи испитаници проводе значајно више времена у слушању музике и дружењу са пријатељима, а мање у читању. Ученици и студенти проводе значајно више времена у слушању музике, дружењу са пријатељима и бављењу спортом од запослених и незапослених. Чланови омладинских организација се највише разликују од оних који то нису обављањем волонтерских активности, али и бављењем спортом, читањем и провођењем времена у природи. Испитаници који су чланови неке политичке партије проводе значајно више времена на играма на срећу и клубовима, мање слушају музику и више се баве волонтерским активностима.

Када су у питању различити објекти испитаници су највећу потрешу исказали за центарима за рекреацију односно спортским теренима (оцјена 3,5 на скали од један до четвори) затим омладинским центром (3,3) најчешће је то позориште (2,9) (иза културног центра библиотекe – оцјена 3,2). Чланови омладинских организација су највише препознали потрешу за омладинским центром.

Млади најчешће путују унутар Републике Српске затим у Федерацију и земље у околини. Најчешће путују у европске и земље на другом континенту.

У неком од облика неформалног образовања није учествовало 45% младих (семинари, едукације, клубови и слично) док је 55% имало прилике да учествује. У овом облику образовања највише су учествовали некадашњи и садашњи чланови омладинских организација и организација за младе.

Према подацима Фонда ПИО РС ПЈ Котор Варош породичну пензију прима укупно 68 лица старости између 15 и 26 година.

На подручју општине Котор Варош постоје следеће спортско-рекреативне организације :

- Фудбалски клуб „Младост“,
- Рукометни клуб „Котор Варош“,
- Кошаркашки клуб „Младост“,
- Џудо клуб „Младост“,
- Карате клуб „Ипон“,
- Клуб борилачких спортова кик бокс и фул контакт „Пантер“,
- Шаховски клуб „Котор Варош“,
- Клуб малог фудбала „Котор Варош“

И поред наведених спортских објеката и терена, велики недостатак, који би употпунио „спортску инфраструктуру“, била би изградња базена за купање. Градски стадион би имао потребу за реконструкцијом атлетске стазе и поставком освјетљења око читавог комплекса, док је горући проблем Спортске дворане неријешено гријање, које у току зимских дана отежава извођење активности, како ученика тако и спортиста и рекреативаца. Већина игралишта за кошарку, фудбал и рукомет је у добром стању, док би игралишта у склопу Основних школа, на подручју МЗ Забрђе и Шипраге захтијевала потпуну реконструкцију и санацију терена јер су у веома лошем стању. Што се тиче одбојкашких игралишта, такође би изискивала реконструкцију и санацију терена, јер су у веома лошем стању (игралиште у склопу ОШ у Масловарама и игралиште у склопу ЈУ „Центар за културу, спорт и информисање“). Генерално посматрано, подлоге у свих пет сала за физичко васпитање су дотрајале и пријете да угрозе безбиједност ученика.

У протеклом периоду, општина Котор Варош, створила је повољније услове за бављењем спортом и спортском рекреацијом. То је нарочито изражено кроз издвајање финансијских средстава из буџета општине, градњу и реконструкцију спортских терена, давање на кориштење Спортске дворане и канцеларија за рад без накнаде спортским клубовима, помагањем у организовању такмичења, манифестација, помоћи спортско-рекреативним удружењима у изградњи ловно-техничких објеката и смјештајних капацитета као и другим видовима помоћи.

Прегледом дозначених средстава спортским организацијама за 2015. годину (са извршењем од 15.01.2016. године), утрoшка средстава за спорт према одлукама Начелника у периоду јануар-децембар 2015. године те доприноса за кориштење термина у Спортској дворани и кориштења сале за физичко васпитање у ЈУ ОШ „Св. Сава“, видимо да је Општинска управа општине Котор Варош укупно издвојила **127.748, 84 КМ** за спорт и физичку културу.

Резултат и Ист раживања пот реба и ст авова младих у Републици Српској у 2015. години који су релевант ни за област – Акт ивно учешће младих

64% младих нису чланови омладинских организација док 23% њих јест е док 13% изјављује да сад нису чланови али су некад били.

59% младих нису учествовали у раду омладинских организација.

26% младих је у чланству неке партије док 74% њих није.

6% испитаних мисли да њихов глас има пуно утицаја на политички живот док 67% да има мало а 27% да нема уопште утицаја.

број активних ОЦД су организације које дјелују у области спорта и рекреације (37% од укупног броја активних), затим културе (17%), млади и волонтеризам (12%), удружења повратника (10%), те остала удружења. Дијаграм 1 приказује број регистрованих и активних ОЦД, а дијаграм 2 структуру активних ОЦД по областима дјеловања. Већина НВО су чланице „Мреже“ невладиних организација општине Котор Варош, са којима су представници општине, Начелник и предсједница СО Котор Варош, у децембру 2011. године, потписали Споразум о сарадњи и партнерству. Основни циљ Споразума је успостављање јасне, ефикасне и транспарентне сарадње јавног и невладиног сектора.

Општина Котор Варош је подржавала, и препознала рад НВО сектора, кроз финансијску и материјалну помоћ (додјела средстава, додјела просторија за рад Удружења и тд.), а такође је именовала особу испред Општинске управе задужену за сарадњу са НВО сектором, и тако поједноставила комуникацију и поспијешила партнерство са овим сектором. Када су у питању јавни позиви, до сада су расписивана четири јавна позива за ОЦД, од тога, је два расписала Општина, самостално (2012. и 2013.године), док су два расписана у склопу пројекта Јачање локалне демократије –ЈОД IV , којег је расписала општина Котор Варош у сарадњи са Развојним програмом УН-а (2015.година). У оквиру наведених Јавних позива подржано је 20 пројеката. Такође, је у плану расписивање још једног Јавног позива до краја текуће 2016.године. Општина се обавезала да усвоји ЈОД методологију за транспарентну додјелу средстава организацијама цивилног друштва и тако жели да допринос у јачању сарадње са невладиним сектором у чије активности је укључен највећи проценат младих.

Организације из невладиног сектора су разврстане у неколико категорија. У области културе дјелују: КУД „Мехмед Мукић“, Дом културе „Мирослав-Миро Пејовић“, СПКД „Просвјета“, Ансамбл „Жубор“, ФА Котор Варош, КУД „Слога“ Грабовица, УГ Културни клуб „Прометеј“. Област екологије покривају организације: Еколошки покрет „Еко-опстанак“ и Удружење грађана „Змајевац“. У омладинске организације спадају: Клуб младих Црвеног крста Котор Варош, УГ „Центар младих“, УГ „Омладина града“, Одред извиђача „К.О.Ј.О.Т.И.“, Одред извиђача „Бобан“ Масловаре, и Светосавска омладинска заједница „СОЗ“. Рекреативне организације су: Ловачко удружење „Узломац“ Котор Варош, Ловачко удружење „Јеловка“ Масловаре, Ловачко удружење „Борчићи“ Шипраге, те Планинарско друштво „Механизам“ и Спортско-риболовно друштво Котор Варош. Организације из области пољопривреде су: Пољопривредно удружење „Влашићи извори“, Удружење пчелара „Багрем“, Удружење говедара „Врбања“ и Удружење произвођача воћа „Котор Варош“. У Удружења повратника, хуманитарне организације и остали спадају: УГ „Свети Рок“, МДД „Мерхамет“, УГ „Наша нада“, УГ „Останак“, УГ „Врбања“, Удружење породица са 4 и више дјеце „Матица“, Удружење грађана „Покрет за Котор Варош“, Удружење пензионера „Златна јесен“, Општинско удружење потомака и поштовалаца добровољаца рата 1912-1918-„Солунци“, ОО Савеза логораша Котор Варош, „Равногорски покрет отаџбине српске“, Удружење

имплементирати. Један од оперативних циљева друштвеног развоја је „унапређење положаја младих и НВО“, у оквиру којег је дефинисан низ пројеката који се односе на ОЦД, односно чији су носиоци ОЦД. На основу јавног позива објављеног од стране Општине, знатан број ОЦД-а учествовао је у процесу израде развојне стратегије са релативно квалитетним приједлозима, и то кроз учешће у јавним расправама и раду радних тијела. Осим развојне стратегије, Општина посједује друге битне стратешке документе:

1. Локални еколошки акциони план Општине Котор Варош (ЛЕАП)
2. План капиталних инвестиција 2012-2016.године
3. Акциони план за равноправност полова Општине Котор Варош за период 2015-2017.године
4. Локални акциони план за унапређење положаја реадмисираних повратника у Општину Котор Варош за период 2015-2018. године

Приликом израде ЛЕАП-а партнер општини Котор Варош била је ОЦД (Еколошки покрет “Еко-опстанак” Котор Варош). Такође, приликом израде акционог плана за равноправност полова учествовали су представници ОЦД, као и код плана израде капиталних инвестиција. Општина не израђује трогодишње акционе планове за имплементацију Развојне стратегије, али Општина израђује годишње акционе планове на којима се темељи годишњи општински буџет. ОЦД учествују у радним групама за израду акционих планова.

Процес припреме Програма рада Скупштине тече паралелно са процесом припреме годишњег буџета. ОЦД учествују у изради Програма рада Скупштине достављањем својих приједлога током јавних расправа.

У даљем тексту је приказана Анализа примјене ЛОД методологије у општини Котор Варош коју је радио УНДП.

Процес планирања и припреме буџета темељи се на Закону о буџетском систему РС и у надлежности је Одјељења за финансије. На основу усвојеног ДОБ-а РС, ово Одјељење израђује Упутство за припрему буџета за наредну годину и доставља га свим општинским одјељењима и другим буџетским корисницима. У складу са добијеним инструкцијама и властитим потребама за буџетским средствима, корисници достављају Одјељењу за финансије своје буџетске захтјеве. Буџет се планира на период од једне године. Не примјењује се методологија програмског буџетирања, тако да захтјеви корисника садрже само износе потребних средстава, уз одговарајућа образложења. Одјељење за финансије врши измјене (смањења износа) добијених буџетских захтјева како би се они уклопили у оквир расположивих прихода. Средства за финансирање ОЦД планирају се на конту 415200 – Грантови у земљи у оквиру надлежног Одјељења за друштвене дјелатности, а средства за борачке организације у оквиру Одјељења за борачко-инвалидску и цивилну заштиту. Средства за финансирање ОЦД путем јавног позива планирају се у оквиру надлежног Одјељења за друштвене дјелатности у оквиру свог буџетског захтјева који

Табела 6. Планирана структура укупних издвајања за ОЦД у 2015. години

Godina	Opis	Iznos budžeta KM	Sredstva za finansiranje OCD-a (KM)				Ukupno za OCD (a+b+c+d)
			a) Redovno finansiranje bez dalje raspodjele	b) Redovno finansiranje uz dalju raspodjelu	c) Po zahtjevu	d) putem javnog poziva	
2015	Plan	7,590,000	636,000	78,800	45,000	22,000	781,000
2016	Projekcija	7,600,000	636,000	78,800	45,000	22,000	781,000

Просјечан износ извршења општинског буџета у посљедње четири године је око 7,5 мил КМ, са значајнијим смањењем у 2013 години за 17% у односу на 2012 годину. Извршење буџета за 2014 годину је незнатно ниже од извршења 2013 године. Без обзира на негативан тренд кретања извршења буџета од 2013 године, укупна издвајања за ОЦД су значајно порасла са дотадашњих 2% на 7% у сутруктури буџета.

Раст укупних издвајања средстава за ОЦД није се одразио на раст средстава за финансирање ОЦД по основу јавног позива, напротив евидентан је драстичан пад у сутруктури укупних издвајања за ОЦД (са 10 % на 2%, 1% и на крају 0%). Табела 2 показује издвајања по основу јавног позива и других начина финансирања ОЦД у периоду 2011-2014. године, а дијаграм 3 кретање ових издвајања у односу на годишње извршење буџета.

Табела 7. Издвајања за финансирање ОЦД у периоду 2011-2014.године

Godina	Iznos budžeta u KM	Finansiranje OCD			% struktura	
		Putem javnog poziva u KM	Finansiranje na druge načine u KM	Ukupno za OCD u KM(3+4)	% sredstava za OCD u budžetu (6=5/2)	% sredstava po javnom pozivu u finansiranju OCD (7=3/5)
	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
2011	8,875,170	49,531	461,396	510,927	6%	10%
2012	8,108,207	10,722	480,029	490,751	6%	2%
2013	6,684,918	3,200	442,715	445,915	7%	1%
2014	6,667,487	0	496,570	496,570	7%	0%
(2011-14)	30,335,782	63,453	1,880,710	1,944,163	6%	3%

потписали Споразум о сарадњи ј 2011. године.

За реализацију секторског циља предвиђена су три пројекта од којих се реализују два, усмјерена на умрежавање НВО и повећање активизма младих (камп младих Товладић), док је пројекат „Оснивање удружења породица дјецe са посебним потребама“ одгођен услед неформирања ЛАГ-а у оквиру којег је требао да се реализује овај пројекат. Постизању овог циља допринео је и пројекат Омладинска банка, чија је реализација накнадно укључена у План имплементације 2014-2016, у оквиру којег је током 2014. године реализовано 12 подпројеката.

Иако није дефинисан специфичан индикатор на нивоу циља којим би се мјерило повећање броја активних чланова организација цивилног друштва (ОЦД), ипак се анализом макроиндикатора за постизање стратешких циљева утврдило повећање броја активних чланова у организацијама културе и спорта за 21,2% у односу на 2012. (подаци за 2011. годину нису били доступни). И поред чињенице да се анализа не односи на све организације са подручја општине, могу се извести процјене да је дошло до **дјелимичне реализације секторског/оперативног циља на нивоу од 71%**. Циљ је још увијек релевантан за задовољење потреба заједнице и потребно га је задржати уз увођење SMART индикатора на нивоу секторског циља који ће пратити број активних чланова у ОЦД.

Према извјештају о евалуацији стратегије развоја општине Котор Варош за период 2010-2015. година се наводи да су у секторском/оперативном циљу 2.1 који је гласио: Осмишљен и дефинисан просторни развој општине (просторно-планска документација) до 2012. планирана 2 пројекта, од којих је пројекат „**Подршка младим кадровима у рјешавању стамбеног питања (локација, УТУ за стамбену зграду, земљиште, одобрење...)**“ обустављен, а као разлог се наводи недостатак средстава у буџету.

У документу Стратегија развоја општине Котор Варош за период 2010-2020 година Секторски/Оперативни циљ је гласио 3.2: Побољшани садржаји спортско рекреативних и културних организација до 2012. и њихова инфраструктура унапређена до 2013;

Према извјештају о евалуацији стратегије развоја општине Котор Варош за период 2010-2015. година се наводи да су за праћење реализације секторског/оперативног циља 3.2 планом мониторинга и евалуације била предвиђена 4 индикатора. За квалитетнију оцјену остваривости заданог циља, у току евалуације било је погодно убацили још један индикатор мјерљивости који гласи: Број уређених културно-историјских споменика.

За секторски/оперативни циљ 3.2 у плану мониторинга и евалуације предвиђена су два очекивана исхода:

- Дефинисани иновирани спортски и културни садржаји до 2012.;
- Реконструисано 3 приоритетна објекта културе и спорта до 2013.;

Анализа постигнућа у оквиру наведених секторских циљева показује да су остварењу стратешког циља 3 највише допринијела постигнућа у области изградње друштвене инфраструктуре (реконструкција Кино сале, уређена 4 културно-историјска споменика, изграђена 4 спортска игралишта) и јачања активизма организација цивилног друштва (умрежено 20 организација, 53 пројекта са партнерима из локалне заједнице и окружења), док се најмање урадило у области развоја људских ресурса и побољшања здравствених услуга.

У склопу Црвеног крста ОО Котор Варош млади су укључени и интегрисани у све аспекте рада и хуманитарног дјеловања. Општински одбор Црвеног крста Котор Варош препознаје значај Клуба младих ЦК и већ 03.03.2000. године на својој сједници доноси Одлуку о организовању Клуба младих Црвеног крста Котор Варош као званичног дјела Организације. Од 1998. па до сада кроз Клуб је прошло на стотине младих људи који су се учили хуманости и своје слободно вријеме радо користили за хуманитарни рад у Црвеном крсту.

Многи од њих који су прошли ову "ШКОЛУ ХУМАНОСТИ" су сада угледни академски грађани, на важним функцијама у граду и шире. Многи од њих су сада директори, професори, судије, адвокати, љекари итд. Већина их је и даље остала привржена Црвеном крсту и радо се сјећају дана проведених на камповима, семинарима, јавним трибина и тд. Тренутно Клуб броји 25 активних чланова, махом узраста од 15 до 19 година и 7-8 студената који се укључују у рад клуба по потреби и када им то вријеме дозвољава.

Скоро па је цјелокупан рад у Црвеном крсту базиран на волонтерском раду како младих тако и старијих волонтера, било да се ради о обиљежавању традиционалних датума, хуманитарним акцијама, акцијама спашавања и збрињавања или некој другој активности. Волонтери су укључени у све програмске активности, чиме се обезбјеђује успјешна реализација програмских садржаја.

Активно учешће волонтера на семинарима, љетним камповима, у хуманитарним акцијама, такмичењима екипа прве помоћи организованим унутар Црвеног крста као и на државном нивоу, омогућава размјену искустава и развијање партнерских односа са другим сестринским организацијама у земљи, свијету и региону.

2011. године Клуб младих ЦК КОТОР ВАРОШ је спровео ист раживање на тему „Идентификовање проблема младих“ путем шире анкете у БИХ (Котор Варош). За идентификацију уочених проблема и проблема користили су се методом ист раживања и тимског рада у непосредним контактима са будућим циљним групама и корисницима. Стим у вези у оквиру подручја дјеловања своје организације али и уз помоћ других ЦК и омладинских организација покренули су анкету како би испитали мишљење младих о томе шта сматрају највећим проблемима младих који су довели до незавидног положаја ове старосне категорије у друштву.

СЕГРЕГАЦИЈА У ШКОЛИ

Сегрегација у школама је према мишљењу анкетираних један од 5 највећих проблема младих у БиХ.

НЕИЗВЈЕСНА БУДУЋНОСТ

Као образложење овог проблема наводи се гот ово у 98% случајева незапосленост због чега млади напуштају БиХ.

СИРОМАШТВО

Велики број незапослених стални пораст цијена и истовремени пад мјесечних примања која су још уз то и нередовна били су разлог да млади овај проблем виде као један од најзначајнијих у земљи. Осим тога ово се свакако може повезати са проблемом неизвјесне будућности али и проблемом образовања.

ПРОСТИТУЦИЈА

Иако је проблем овако дефинисан јасно је да се мисли на проблем присиле на проституцију тј. проблем трафикинга.

НЕДОСТАТАК ТОЛЕРАНЦИЈЕ

Један од 10 водећих проблема младих је како је анкета показала и нетолерантност. Недостатак толеранције млади су примјетили у међусобном контакту у породици у односу професор – ученик и међубих политичарима.

ПРЕВЕЛИК УТИЦАЈ МЕДИЈА НА МЛАДЕ

“Млади су овисни о ТВ-у али и другим медијима”. Уз овај проблем многи су критиковали медије који промовишу насиље. Њихове информације у већини случајева закашњеле, нетачне или недовољно занимљиве.

ВЈЕРСКА ДИСКРИМИНАЦИЈА И "ПРИТИСАК" ПОРОДИЦЕ

Према обради анкете проблем младих у БиХ били су и вјерска дискриминација и “притисак” породице што се посебно односило на велика очекивања родитеља и на то да неки родитељи у потпуност и одлучују о томе шта ће бити њихова дјеца бирајући школе уписујући их на неке спортске активности и чак и онда када њихова дјеца то не желе и нису

3.1. Стратешки циљ 1: Унаприједити запошљивост младих

За сваки оперативни циљ утврђене су припадајуће мјере:

Стратешки циљ	Оперативни циљ	Мјере
1. Унаприједити запошљивост младих	1.1. Осигурана већа повезаност система образовања са тржиштем рада	1.1.1. Унапређивање система професионалне оријентације и каријерног савјетовања
		1.1.2. Унапређивање система ученичког и студентског стажирања
		1.1.3. Развој стручне праксе у систему средњег образовања
		1.1.4. Развој савјета за образовање и запошљавање
		1.1.5. Унапређивање система и механизма комуникације кључних актера
	1.2. Развијена култура рада и етика рада	1.2.1. Промоција друштвено корисног рада
		1.2.2. Промоција позитивних примјера
		1.2.3. Рад на подизању свијести о радним потенцијалима младих са инвалидитетом
	1.3. Обезбијеђено стимулативно окружење за младе	1.3.1. Подршка стипендирању ђака и студената
		1.3.2. Подршка код одрађивања приправничког стажа за младе који су завршили факултет
	1.4. Унапријеђена образовна, професионална покретљивост младих	1.4.1. Унапређивање запошљавања и samozapoшљавања у руралним и неразвијеним срединама
		1.4.2. Развој и спровођење обука за унапређивање запошљивости младих
	1.5. Пружена помоћ младима приликом изградње стамбене јединице	1.5.1. Подршка кроз смањење плаћања грађевинске дозволе за младе који граде прву стамбену јединицу

За овај Стратешки циљ носиоци и партнери су: Општина, ЈУ СШЦ „Никола Тесла“ Котор Варош, ЈУ Центар за културу, спорт и информисање Котор Варош, НВО и омладинске организације и приватни сектор.

3.3. Стратешки циљ 3: Развити здраве стилове живота код младих

За сваки оперативни циљ утврђене су припадајуће мјере:

Стратешки циљ	Оперативни циљ	Мјера
3. Развити здраве стилове живота код младих	3.1. Подстакнути здрави обрасци понашања код младих	3.1.1. Подизање свијести младих у вези са правилном и здравом исхраном
		3.1.2. Подизање свијести младих о сексуалном и репродуктивном здрављу
		3.1.3. Подизање свијести младих о штетности прекомјерног конзумирања алкохола, цигарета, али злоупотреби опојних дрога
		3.1.4. Подршка програмима који се баве унапређивањем менталног здравља младих
		3.1.5. Подршка програмима који се баве људским правима, изградњом мира, толеранцијом према различитостима, социјалном инклузијом, хомофобијом, родном равноправношћу, ненасилним начинима комуникације и недискриминацијом
		3.1.6. Подизање свијести младих о штетности и ризицима коцкања
	3.2. Заинтересовани и физички активни млади	3.2.1. Побољшање спортске инфраструктуре
		3.2.2. Подршка пројектима масовне рекреације младих (атлетска стаза, стазе за бициклизам)
		3.2.3. Подршка развоју женског спорта
		3.2.4. Подршка школским спортским активностима
	3.3. Развијено здраво и безбједно животно окружење за младе	3.3.1. Подизање свијести младих о безбједносним изазовима, пријетњама, ризицима и безбједном понашању (асоцијално понашање)
		3.3.2. Рад са младима који су починили кривична дјела и прекршаје
		3.3.3. Рад са младима који су жртве насиља
		3.3.4. Подизање еколошке свијести код младих

За овај Стратешки циљ носиоци и партнери су: Општина, ЈУ СШЦ „Никола Тесла“ Котор Варош, ЈУ Центар за културу, спорт и информисање Котор Варош, НВО и омладинске

Стратешки циљ	Оперативни циљ	Мјере
		могућности
	5.2. Развијени људски ресурси	5.2.1. Развијање и имплементација програма неформалне едукације радника локалне управе
		5.2.2. Развијање и имплементација програма едукације за невладин омладински сектор
	5.3. Умрежени носиоци активности слободног времена и укључени млади	5.3.1. Успостављање нових програма за укључивање младих у активности слободног времена
		5.3.2. Успостављање нових програма за укључивање младих из рањивих група у активности слободног времена
	5.4. Унапређивање могућности младих за мобилност	5.4.1. Подршка мобилности младих и представника омладинских организација и организација за младе на локалном нивоу
		5.4.2. Унапређивање могућности за мобилност лица са инвалидитетом

За овај Стратешки циљ носиоци и партнери су: Општина, ЈУ СШЦ „Никола Тесла“ Котор Варош, ЈУ Центар за културу, спорт и информисање Котор Варош, НВО и омладинске организације и спортске организације.

5. ИНДИКАТОРИ

Општина Котор Варош ће оцјењивати ефективност предложене Омладинске политике периодично пратећи напредак њене реализације. Неки од идентификованих кључних индикатора се мјере годишње, а неки једном у три, четири године. Очигледно је да се са наведеним индикаторима не може стећи комплетна слика о младима у општини Котор Варош али је могуће измјерити напредак у утврђеним кључним областима.

Стратешки циљ	Кључни индикатори	Вриједности		Извори верификације
		Базна вриједност ¹	2021.	
Стратешки циљ 1: Унаприједити запошљивост младих	Стопа активности младих (15– 24 година)	30,8%	↑	Републички завод за статистику Републике Српске
	Број стипендија за ученике	0	↑	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
	Број младих незапослених у категорији дугорочно незапослених (више од једне године)	270	↓	Биро за запошљавање
	Број младих којима је смањена цијена плаћања грађевинске дозволе приликом изградње прве стамбене јединице	0	↑	Одјељење за урбанизам и стамбено комуналне послове
Стратешки циљ 2: Унаприједити могућности за активно учешће младих	Број активних омладинских организација и организација за младе	2	↑	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
	Број реализованих омладинских пројеката подржаних од стране континуираних активности Општине (Омладинског фонда)	0	↑	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

	18 година)			
	Број младих уживаоца опојних дрога	47	↓	Извјештаји МУП
	Број адаптираних и санираних објеката за спорт и рекреацију	0	↑	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
	Број укључених жена у спортске клубове	250	↑	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
Стратешки циљ 4: Осигурати подршку развоју талентованости младих	Број пројеката од друштвеног интереса намијењених развоју талентованости младих у различитим областима	0	↑	Општина Котор Варош
	Број талентованих младих укључених у програме развоја талентованости код младих	0	↑	Општина Котор Варош
Стратешки циљ 5: Унаприједити могућности за квалитетно слободно време младих	Успостављен омладински центар општине Котор Варош	0	↑	Општина Котор Варош
	Број корисника омладинског центра	0	↑	Одјељење за привреду и друштвене дјелатности